

Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek

„Emlékek nélkül, népeknek híre csak árnyék...”
(Vörösmarty Mihály)

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület időszaki kiadványa
II. évfolyam 1998/22. szám

1998. december

A Fővárosi Örmény Klub minden hónap 3. csütörtökén du. 17 órakor - hívottan és hívatlanul - mindenkit szeretettel vár klubdélutánjaira a Budapest V. Semmelweis u. 1-3. I. emeleti zeneterembe.

*Minden kedves olvasónknak
Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Újévet kívánunk!*

Naptár – december

Karácsony másnapján ünnepeljük Szent István első vértanú ünnepét. Most hadd emlékezzünk meg róla, aki hűségesen követte a megtestesült Krisztust.

**Szent István, ki anyád méhétől ki voltál választva. hogy apostoli prédikációidban igaz tanúságtevő légy, aki még megkövezésed alatt is így kérted Krisztus Istent:
„Ne ródd fel ezt nekik bűnül.” Az ő közbenjárása által, éreztesd velünk, Urunk, nagy irgalmat.**

(néhai Kovács Géza ford.)

István lelkületét a legjobban a saragánban szereplő idézet fejezi ki. Tanuljunk tőle!

dr. Sasvári László

A sziget titka

VII. rész

Az örmény atyák múzeumának tárlói közt sétálva egyszercsak egy hófehér márványszoborra lettem figyelmes. Valahonnét ismerősnek tündek az arcvonásai... A főpapi ornátus pedig már messziről árulkodott arról, hogy viselője tekintélyes egyházi férfiú lehetett valaha. Talán csak nem az örmény történelem egyik jelentős egyházi személyiségével állok szemben? - villant át agyamon. Azonban gyorsan csalódnom kellett, mivelhogy hamarosan kiderült kísérőnk, *Fogolyán Atya* szavaiból, hogy XIII. Gergely pápa szobra előtt állunk. Tévedtem tehát. Vagy talán mégsem? Emlékeim közt lázasan kutatva hirtelen bekattant a felismerés: nem véletlenül találkozhattunk itt Velencében az örmény atyák szigetén azzal a XIII. Gergely pápával, akinek a nevéhez fűződik az örménykatolikus klérus képzésének a megalapítása! A későbbi *XIII. Gergely pápa* nem mindennapi életpályát mondhatott a magáénak, mielőtt 70 évesen Szent Péter apostol örökébe lépett.

Ugo Buoncompagni egy bolognai kereskedő gyermekeként látta meg a napvilágot, s 40 éves koráig eszébe sem jutott, hogy pap legyen belőle. Szülővárosának ősi egyetemén jogot végzett, s közben élte az egyetemi „aranyifjúság” meglehetősen szabados életét: „inventus

yentus”. Ifjúság, bolondság - még egy törvénytelen fia is született akkori életvitelének gyümölcseként. Kiváló értelmi adottságainak köszönhetően 29 évesen a bolognai egyetem jogászprofesszora lett, s egyúttal a helybéli káptalan is tagjai sorába választotta. A kanonokság azonban nem járt együtt az egyházi rend felvételével, tehát továbbra is civil maradt, több mint egy évtizeden át, szülővárosának ünnepektől fiatal tudós professzoraként. Életvitelében azonban gyökeres változás következett be, s ebben nem kis része volt barátjának, *Borromei Szent Károlynak* (1538-1584), Milánó későbbi érsekének. Radikálisan szakított eddigi erkölcsével, s a fegyelmezett, nagyhírű jogászprofesszor életvitelét ezentúl az evangéliumi egyszerűség jellemezte. Csak negyven évesen döntött úgy, hogy pappá szentelteti magát. Az egyházi rend felvétele után a kiváló szaktekintélynek számító egykori tudós jogászprofesszorra újabb kihívás várt, ezúttal a diplomácia terén. Felelős egyházi feladatok ellátására kapott megbízást, míg végülis 1565-ben *IV. Piusz pápa* kinevezte őt a bíborosi kollégium tagjává - elsősorban a pápa unokaöccse, Borromei Szent Károly tanácsára. Ennél a kinevezésnél azonban más oldalról is tettenérhető volt a történelmet irányító Gondviselés szelíd mosolya. A pápa, aki őt bíborossá kreálta, kezdetben szintén nem egyházi emberként kezdte a pályafutását: alig negyed századdal korábban, *Giovanni Angelo Medici* néven katonaként harcolt Magyarországon! Buda török általi elfoglalását, és az ország három részre szakadását (1541) követően a következő években I. Ferdinánd király seregében pápai biztosként vezette a Duna flottát a török ellen 1542/43-ban Esztergom alatt! Az egykori katonából lett pápa mégcsak nem is sejtette azt, hogy az általa bíborossá kreált egykori jogászprofesszor lesz majd a második utóda Szent Péter székében. Az új bíborosnak előbb azonban a Szentszék spanyolországi képviselőjét kellett követként ellátnia II. Fülöp (1556-1598) spanyol király udvarában. Sikertelenül megnyernie Fülöp király bizalmát, s ennek eredményeképpen 1571. október 7-én a szövetséges spanyol-velencei-pápai hajóhad Don Juan d' Austrian vezetésével Lepantónál elsöprő győzelmet aratott. Levante térségében a kereszt közel két évszázad óta először aratott diadalt a fogyó félhold felett, először sikerült megingatni az oszmán törökök földközi-tengeri hatalmát. Az iszlám hódító lendülete a keresztény Európával szemben Lepantónál derékban kettétört.

Csak hogy a keresztény Európának is megvoltak a maga saját problémái a XVI. szd. során. A következő esztendőben, a lepantói győzelmet követően a már hetvenéves jogászdiplomatát választották pápává, aki megválasztásakor a XIII. Gergely (1572-1585) nevet vette fel. Nem véletlenül, hiszen eszményképe a tudós kappadókiai egyházatya, Nazianzi Szent Gergely (330-390) volt. Pápává választásában Borromei Szent Károly éppúgy szerepet játszott, mint Fülöp király bizalma.

A nyugati keresztény világot a XVI. szd. során a reformáció ügye osztotta meg. A protestantizmus kihívására válaszul a katolikus egyházon belül is megindult a belső reform. Ennek megvalósítása a tridenti zsinat (1545-1563) határozatainak az egyházi gyakorlatba történő átültetése által volt lehetséges, s pontosan ez a feladat várt az új pápára is. XIII. Gergely ugyan elődjének, V. Szent Piusznak a nyomdokain járva, de diplomata múltjának köszönhetően jóval nagyobb körültekintéssel, hajlékonysággal és kompromisszum-készséggel tudta sikerre vinni és megvalósítani az egyházi reform célkitűzéseit. Pedig nagyon rossz, baljós előjel árnyékolta be pápaságának kezdetét: a francia „hugenották” lemészárlása, a „Szent Bertalan- éj” Párizsban, 1572 augusztus 22-ről 23-ra virradó éjjel. A francia fővárosból érkező első hírek hallatára, amelyek arról szóltak, hogy a királyi család szerencsésen megmenekült egy ellene szőtt összeesküvésből, a pápa Rómában „Te Deum”-ot mondatott. Amikor azonban megtudta a valóságot, a pápa döbbenetesen ítélte el a francia protestánsok ellen elkövetett iszonyatos vérfürdőt. Még egy év se telt el Lepantó óta, s máris keresztény gyilkolja a keresztényt...

XIII. Gergely alig másfél évtizedes, rendkívül eredményes pontifikátusát messzemenően

befolyásolták hét évtizedes élettapasztalatai: tudós tanár és diplomata maradt Szent Péter utódaként is.

A tudós pápa legismertebb tette a régóta esedékes naptárreform végrehajtása volt. A Juliánusz - féle naptáron alapuló polgári év és a tényleges csillagászati év között oly nagy volt az eltérés, hogy ennek kiküszöbölésére 1582. október 4-e után azonnal október 15-e következett a pápa ünnepélyesen kihirdetett javaslatára. A százas évek közül pedig a továbbiakban csak azok lettek szökőévek, amelyek maradék nélkül oszthatók voltak 400-zal. Ennek a pusztán gyakorlati hasznú tudományos teljesítménynek semmiféle egyházi éle nem volt, mégis évszázadokba tellett, mire a protestánsok teljesen, illetve az orthodoxia részben el tudta fogadni. (Ezért van ma is két hét különbség az orthodox és a katolikus húsvét között, a két naptárrendszer közötti különbség mára már ugyanis 13 napot tesz ki.)

Az egykori bolognai jogászprofesszor pápaként is tökéletesen tisztába volt azzal a ténnyel, hogy reményeink alapján a jövő záloga az ifjúság. Éppen ezért az egyházi megújulást a lehető leggyorsabban összekapcsolta az egyházi oktatás fellendítésével és megreformálásával. Rómában a különböző nemzetiségű fiatal papnövendékek, teológusok részére kollégiumokat alapított. Az itt végzett fiatal papok hazájukba visszatérve az egyházi reform szellemét is vitték magukkal! Például így keletkezett a Collegium Hungaricum, amelyet később a Germanicummal egyesítettek, s a magyar teológusok legmagasabb szintű római képzésének a szolgálatában áll egészen mindmáig! De az erdélyi katolikus teológia ügyét is a szívéen viselte: uralkodásának az elején, 1583-ban Kolozsvárott a jezsuita kollégium mellett pápai szemináriumot alapított, és fenntartásának költségeit maga XIII. Gergely pápa, valamint Báthori István erdélyi fejedelem (1571-75), majd lengyel király (1575-86) közösen viselték, sőt még a szegény diákok számára is otthont nyitottak! A jezsuiták római kollégiumából megalapította később az ő nevét viselő „Universitas Gregoriana”-t, a Gergely Egyetemet, a katolikus egyház központi egyetemét. Ennek mintájára Bécsben, Prágában és Németországban is kollégiumokat alapított, ahol pápai ösztöndíjjal szegény, polgári származású diákok tanulhattak.

De nemcsak a latin rítusú római katolikus klérus nevelésére volt gondja. 1577-ben, a német kollégium megalapítása után sor került a „Collegium Graecorum et Armenorum” megalapítására is! **A görög, az örmény, illetve a szír-maronita intézetek és kollégiumok az egyesült keleti rítusú egyházak papjainak képzését voltak hívatottak biztosítani, a legmagasabb szellemi-lelki színvonalon!** Érdemes tehát odafigyelni arra a tényre, hogy boldog emlékü Mechitárt közel másfélszáz évvel megelőzve, **Rómában a XVI. szd. végén már gondoskodtak a nyugati örmény intelligenciát jelentő örménykatolikus papság legmagasabb szintű egyetemi képzéséről!**

Persze XIII. Gergely pápa, aki oly sok mindenben messze megelőzte korát, mégiscsak a saját korának gyermeke is volt. Ami oly természetes volt a keleti rítusú keresztények számára, ugyanez elfogadhatatlan volt a pápa számára a reformáció vonatkozásában. Amikor a skandináv reformációt bevezető Vasa Gusztáv kisebbik fia, III. János (1568-92) svéd király közeledni próbált Rómához, XIII. Gergely elfogadhatatlannak ítélte az egyesülés feltételeit: a laikus kelyhet (a hívek két szín alatti áldozását), a nős papságot és a nemzeti nyelven végzett svéd liturgiát. „Tempora mutantur”...

A pápa valóban a szívéen viselte az egész világegyház gondját, Ázsiába, Amerikába és Afrikába jezsuita, ferences és dominikánus misszionáriusokat küldött, gondoskodva a fiatal misszionáriusok szellemi-lelki felkészítéséről, neveléséről, valamint az anyagi alapok előteremtéséről is a missziók számára.

II. Fülöp király udvarában a későbbi XIII. Gergely kiváló diplomáciai tapasztalatokra tett szert. A későbbiekben, pápasága során az egykori diplomatának különleges gondja volt a pápai nunciatúrák oly módon való átszervezésére, illetve újak alapítására, hogy azok az egyházi reform végrehajtásának kiváló eszközeivé váljanak. Velencei mintára nyolc naponta kötelesek voltak jelentést tenni, a helyi egyházak életébe kifejezetten reformáló szándékkal bele is szólhattak! Évente kétszer személyesen is be kellett számolni a nunciusoknak Rómában a tevékenységükről, ahol ezután újabb instrukciókat kaptak. XIII. Gergely tevékenysége nyomán az állandó pápai nunciatúrák egész rendszere épült ki: ma is ez az alapja a pápai diplomáciának.

Eltűnődtem hosszasan a nagy pápa szobra előtt. Rájöttem, honnét volt olyan ismerős az arca. A Magyar Nemzeti Múzeum éremtárában látható a pápa képmása azon az érmen, amelyet a naptárreform emlékére adtak ki.

Szülővárosának múzeumában, a bolognai Museo Civicóban pedig XIII. Gergely tiaráz bronzszobra, Mengati alkotásaként hirdeti emlékét, a nekünk szóló tanulságként azt, hogy minden „Saul” számára nyitva áll a „damaszkuszi út”, amelyen habozás nélkül mindnyájunknak végig kell mennünk, hogy naggyá lehessünk az isteni Gondviselés tervei, kifürkészhetetlen útjai, végzései alapján. A látszólagos vargabetűk ellenére is: „leszen meg a Te akaratom”. Sohasem az számít, hogy honnét indultak olykor igencsak botladozó, könnyelmű lépteink, hanem hová jutottunk el, és mit végeztünk el életünkkel.

fr. Lénárd
történész, teológus világi ferences

Kissé megkésett tudósítás egy tanulságos körutazásról

II. rész.

Helyesbítés.

Előző számunkban tévesen közöltük, hogy

„elmentünk Marosvécsre és megnéztük a Kemény kastélyban berendezett múzeumot...”

Helyesen:

„elmentünk Szárhegyre és megnéztük a Lázár kastélyban berendezett múzeumot”

Elnézésüket kérjük. Szerk.

Hatodik nap sikerült Gyergyószentmiklóson megnézni a meglepően gazdag anyagú *Tarisznyás Márton Múzeumot*. Ott találkoztunk a gyergyószentmiklósi örmények vezetőjével, Buslig Gyulával is, aki előző nap nem volt a városban, majd a felső Maros áttörés vonalát követve jutottunk el Marosvásárhelyre. Először a Kultúrpalota nagy termét néztük meg magyar nyelvű magnetofonos vezetéssel - ezalatt a teremőr hölgyek zavartalanul, hangosan csevegtek románul -, ismertetőt venni nem tudtunk, mert csak román, francia és angol nyelvűek voltak. A Bolyaiak múzeumát és a Teleki Tékát magyar muzeológus mutatta be, aki közel jár már a nyugdíjazáshoz. Az utóbbi 20 évben magyarul tudó szakembert nem vettek fel, a múzeum igazgatója pedig a Marosvásárhelyi Vatra Romaneasca oszlopos tagja. A Bolyaiak sírja szépen rendben van tartva a református temetőben. A következő megálló Marosbogáton a Római Katolikus templomnál volt, ahol megkoszorúztuk a falu szülöttét, *Szongott Kristóf* emléktábláját, amely néhány éve egy széken várja a falra szerelést. Szongott Kristóf Szamosújváron volt főgimnáziumi tanár. Ő írta meg a város 4 kötetes monográfiáját valamint az örmény családok történetét és alapította meg az örmény múzeumot is.

A nap meglepetése - számomra - az volt, hogy sikerült berohannunk néhányunknak a Tordai hasadék közepéig a hátsó bejáraton át. Volt, aki ezalatt Szent László pénzeket gyűjtött a

Hesdát patak partján. Este Magyarfenesen, Csányi Éva kisvendéglőjében szenzációs minőségű és mennyiségű vacsorát ettünk, a híres káposztás rizses körettel, majd Tordaszentlászlón, egy tanár képviselő által megszervezett falusi turizmus keretében, családoknál elszállásolva töltöttük utolsó éjszakánkat Erdélyben.

Az utolsó nap megálltunk Kőrösfőn, megnéztük a festett kazettás mennyezetű református templomot, a toronyból a környéket, megkoszorúztuk Vasvári Pál kopjafáját, vásároltunk a falusi bazársoron, meg egy kis boltban, ahol az eladó állítólag még érteni sem értett magyarul. Következett Nagyvárad, ahol a Kiss Stúdióban, Váradolaszi református eklézsiájának pincéjében a *Kiss Törék Ildikó - Varga Vilmos* házaspár számunkra adta elő az 1848-49 forradalom tiszteletére összeállított műsorát. Megérdemelt sikert arattak műsorukkal, átélésükkel. Rövid városnézés után a társaság nagy része találkozott *Tőkés László* református püspök úrral, aki szívélyesen elbeszélgetett velünk, majd megnéztük *Jakobovics Miklós* kalauzolásában a Római Katolikus Püspökség kincstárát is. Elbúcsúztunk Gyuritól és kisebb bonyodalom után visszatértünk hazánkba, majd a tervezett időre Budapestre is.

Végezetül, de nem utolsó sorban néhány dolgot még ki szeretnék emelni. Dicséretes volt idegenvezetőnk, „honismereti vezetőnk” felkészültsége és a jó szervezés, beleértve a hangulathoz és helyhez megfelelő versek elszavalását, aktivizálva ezzel az utasokat is. A helyenként mostoha útviszonyok ellenére Béla barátunk biztos buszvezetését, az autóbusznyí kirándulótársaság hozzáállását a 7 napos összezártság során.

Elkeserítő volt a meglátogatott városok züllöttsége, sajnos más kifejezést nem tudok használni. Ez elsősorban az erdélyi városokban szembeszökő, ezek valamikor egészen másképpen néztek ki. Dehát az összehasonlítás lehetősége az idősebb emberek baja, van hozzá alapjuk.

Befejezésül három recept, akinek a buszban nem sikerült leírni most pótolhatja:

Túrós puliszka: Fővő sós vízbe kukorica darát szórunk és habverővel keverve, megfelelő keménység elérése után fakanállal keverve tovább, főzzük, amíg a fazék szélétől elválík. Ha elkészült, vizes kanállal enyhén kizsírozott (olajozott) lábosba szaggatunk egy sor puliszkát, megszórjuk juhtúróval vagy reszelt kemény sajttal, töpörtyűvel vagy sült szalonnával, majd újra puliszka és túró rétegek következnek, amíg az anyag elfogy. A tetejét megtejfölözzük és előmelegített sütőben átsütjük. Cukros salátával, vagy céklasalátával tálaljuk

Garnírung - Csányi Éva módra: Apróra vágott vöröshagymát és savanyú káposztát megdinsztelünk, beletesszük a megmosott rizset és a rizs mennyiségénél kétszer több vízzel felengedve, félpuhára főzzük. A tűzről levéve száraz dunsztba tesszük az edényt, amíg a rizs megdagad. Tetszés szerint fűszerezhető.

Muszaka. A megtisztított padlizsánt karikára vágjuk, besózzuk, majd félóra múlva a levét kinyomva, forró olajban megsütjük. Burgonyát főzünk, a megtisztított, megfőtt burgonyát szeletekre vágjuk. Darált disznóhúst apróra vágott vöröshagymával megdinsztelünk. Paradicsomot, forró vízbe mártva meghámozzuk és karikára vágjuk. Tűzálló tálba rétegesen lerakjuk a burgonyát, darált húst, padlizsánt, paradicsomot. Ízlés szerint fűszerezzük, majd a tetejét megtejfölözzük és előmelegített sütőben összesütjük.

A receptekhez jó étvágyat kívánok.

Vajda Iván, a soproni csoport tagja

Tisztelgés a Bolyaiaknál.

Két bordó dália.
Négy pici gyertya láng.
Sírodra János ezt teszem.
Láthatatlanul itt van velem
Feri, mint szellem.
Egész életében a csodálód volt.
Most mint Te, holt.
Tudom, valahol a szférákban,
az általad teremtetett új világban él tovább....
Élsz Te is míg a világ forog.
Itt vagyunk Veletek, lélekben rokonok.
S egy "H" felségjelű luxus busz
utasai ajkán megszólal a himnusz.
Lassan, halkán az égre tart.
„Isten, áldd meg a magyart...”

Bolyai Farkas: 1775-1856

Bolyai János: 1802. december 15. Kolozsvár - 1860. január 27. Marosvásárhely
idén 175 éve, 1823 november 3-án Temesvárról keltezett híressé vált levelében írja Apjának:
„Semmiből új világot teremtettem.”

Budapest, 1998. október 15.

Egy útitárs az erdélyi útról

Kedves Barátom !

Most valóban sajnálhatod, hogy nem voltál köztünk! Annak ellenére, hogy dr. Borszéki Béla György mérnökbíológus más elfoglaltsága miatt nem tudta megtartani érdekesnek ígérkező előadását, nem kellett csalódnunk. *Dr. Semsey András* pszichiáter „beugrott” helyette, és egy igencsak időszerű témáról, az azonosságtudatról, ezen belül a nemzeti és egyéni identitásról beszélt. Az embereknek, nemzeteknek vállalniuk kell az emberi és így a nemzeti hovatartozásukat. Ennek hiánya különféle testi és lelki bajokat okoz. Sokatmondóak voltak a hozzászólások, amelyekből kiviláglott, hogy csaknem mindenkit foglalkoztat ez a gondolat. Különösen *Murádin László* kolozsvári nyelvész professzor véleménye ragadott meg. Kifejtette: munkája során azt tapasztalta, hogy itt a Kárpát-medencében egyedül az örmények vállalják a kettős identitást. Ők vállalják a magyar-örmény származástudatot. Véleménye szerint ehhez az kell, hogy mindkét nép ősrégi, magas kultúrával rendelkezzen és egymást kiegészítve, gyarapítva fejlesszék tovább azt. Nem egymás ellen, hanem egymásért.

Ez a délután „beugrással” kezdődött és így is folytatódott. Névnapki köszöntők következtek. Király Anikó igen alaposan felkészült Árpádházi Szent Erzsébet életéből, akinek Erzsébetváros is viseli a nevét. Sajnos el kellett mennie, ezért én „ugrottam” be helyette és idegen tollakkal ékeskedve, felolvastam az írását. Pedig én csak Jenő-napból készültem, Bíborbanszületett Konstantin bizánci császárnak „A birodalom kormányzása” - ról szóló munkájából. Ebben ír ugyanis a türkök /magyarok/ nyolc törzséről és ezek között az egyik: Jenő.

Sarolta asszonynak a Katalinok maradtak és sok becenév majd egyéb idézet után Heltai

Jenő: Kis Kató c. versével vidámított bennünket.

Végül a választások eredményét beszéltük meg és az ezzel kapcsolatos további teendőket. Igen vidám hangulatban, az összetartozás meleg érzésével beszélgettünk a hátralévő időben. Ugy váltunk el, hogy tudtuk, legkésőbb egy hónap múlva újra találkozunk, de már a Jézuskavárás izgalmaiban.

Szeretnék egyszer köztünk látni, addig is a régi barátsággal gondolok Rád!

Ilona

Budapest, 1998. november

Előszó

Avanesian Alex, mint az Országos Örmény Önkormányzat elnöke 1998. nov. 11-én igen széleskörű sajtótájékoztatót tartott a média részére. Néhány idézet a rádióból és a sajtóból (Magyar Rádió Kossuth adása, Népszabadság, Népszava, stb.):

„Az Erdélyi Örmény Gyökök olyan jelöltek indított, akik nem tartoznak az örmény kisebbséghez.” „Az örményeket veszélyeztető szervezetek indultak örményként a kisebbségi választásokon” .. „az örmény közösségek lejáratását, szétverését tűzte lobogójára az Erdélyi Örmény Gyökök Kulturális Egyesület” ..

Nem fordultunk a sajtóhoz, nem kívántunk lealacsonyodni erre a szintre. Kis közösségünk belső tájékoztatására álljon itt egy levél, reprezentálva az Ávédok, Zárugok, Kirkósák, Lászlóffyak, Czáránok, Szongothok, Zakariások, Issekutzok, Lengyelek, Novákok, Dávidok, Kövérek felháborodottságát.

Nyílt levél Avanesian Alex úrnak

Mottó: A Magyar Köztársaság 1993. évi LXXVII. törvénye a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól:

1. § (2) E törvény értelmében nemzeti és etnikai kisebbség /továbbiakban: kisebbség/ minden olyan, a Magyar Köztársaság területén **legalább egy évszázada honos** (kiemelés tőlem) népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, tagjai magyar állampolgárok és a lakosság többi részétől saját nyelve és kultúrája, hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.

NEM ISMEREM AVANESIAN ALEX URAT, DE TUDOMÁSUL VESZEM, HOGY LÉTEZIK. ELLENTÉTBEN VELE, AKI SZINTÉN NEM ISMER, DE TAGADJA, HOGY VAGYOK - TÖBB EZREDMAGAMMAL - 300-350 ÉVE „ITT, E LÁNGOKTÓL ÖLELT KIS ORSZÁGBAN”.

Meguntam ezt, a felnőttekhez méltatlan sértegetést és a rágalmazás kritériumát megvalósító vádaskodást. Azért válaszolok Önnek, mert a méltóságteljes hallgatást gyengeségnek vélheti, sőt mi több, beismerésnek.

Kikérem magamnak - a többi erdélyi, felvidéki, délvidéki, dunántúli és alföldi (a magyar sors minket is szétszórta) örményszármazású magyar nevében is -, hogy Ön döntse el,

vagyok-e, de ha vagyok, csak gazember lehetek.

Szíves figyelmébe ajánlom a mottóként idézett törvény többi paragrafusát is. E szerint a törvény szerint Ön, önök nem kisebbség. Bevándorlók. Nélkülem, nélkülünk kisebbségi önkormányzathoz sincs joguk. Szíveskedjenek legalább 100 évet várni, és letenni valamit az ország - a **befogadó, hazát adó ország** - asztalára, mint tették ezt a mi őseink. Építsenek - saját jövedelmükből - templomokat, iskolákat, áldozzanak az örmény hagyományok fenntartására és ápolására. És áldozzák fel, ha kell az életüket is Magyarországért. Mint tették a mi őseink. Ittebei és eleméri Kiss Ernő honvéd tábornok és Lázár Vilmos honvéd ezredes nem örményként állt az aradi vesztőhelyen, de mint Magyarország haláláig hű fiai. Őseink itt éltek és jóban-rosszban kitartottak új hazájuk mellett. Nem voltak hálátlanok, hisz Magyarország mindent megadott ahhoz, hogy mint örmény nemzetiségűek szabad állampolgárként élhessünk és gyarapodhassunk. Még Trianon után is, amikor a magyarokkal együtt vettük a vándorbotot a kezünkbe és ebbe az egyharmadra zsugorodott kis országba menekültünk. Minket ezek az emlékek kötnek ehhez az országhoz, ezért valljuk magunkat örményszármazású magyaroknak.

Mi nem vádaskodunk és nem rágalmazunk. Mi Európában élünk századok óta. Itt ismerik az ártatlanság vélelmét, amely szerint bizonyíték nélkül nem állíthatok senkiről becsületbe vágó dolgokat, mert ez rágalmazás és büntetendő. Mi nem futkosunk a médiához igazunkat bizonygatni, mert nincs rá szükségünk. Az kiabál, akinek a háza ég és önmagát minősíti, aki ilyen interjút ad.

Ön nem keresett meg engem - audiatur et altera pars -, mert nem mert szembenézni velem. Félt, hogy kiderül, mégis létezem és velem együtt több ezer örményszármazású magyar, aki nem a markát tartja, hanem közös hazánk boldogulásáért dolgozik 350 éve folyamatosan.

Budapest, 1998. nov.17.

Forgách Sándorné, rétháti Kövér Ilona

Gyökerek ...

Öreg fa áll az út szélén.
Most az ős cibálja lombját,
Alatta, - valami régen -
Betonból öntöttek járdát.

De púpos a beton...
Megbotlik az ember lába,
És senki nem néz fel,
A lombját hullató fára.

Pedig érthető s világos,
Mint az őszi kék ég,
Hogy a beton járda alatt,
A fa növi gyökérzetét.

Honnan került ide a fa?
Ki öntözte a tövét?
Hogy e földbe ágyazza
Megtartó gyökerét ? !

Valahogy így képzelem el
Azt a kis ember termetet,
Akit őseink, réges rég,
Erdély országba ültethetett.

Századok nyomták, tapodták,
Mint fát, - az említett beton -
Ágait tördelte vadul,
Sokféle ármány, hatalom.

De gyökere él! S egyszer még
Fája, termése is érhet,
Az Erdélyi Örmény Gyökerek,
Lelkes Egyesületének...

Budapest, 1998 nov.

Dávid József

Az örmények közéleti szerepe a dualizmus korában

Elhangzott a Fővárosi Örmény Klubban 1998. október 15-én.

Az örmények már 1848-49-ben együtt éreztek és cselekedtek a magyar középnemességgel. Mintegy 70 tiszt és többszáz örmény származású közhonvéd együtt harcolt a magyarokkal a szabadságharcban. A megyei közéletben a Délvidéken már korábban vezető szerepet vittek, például Torontál megyében a Gyertyánffyak, Dánielek; Krassó Szörény megyében a Jakabffyak, Bács-Bodrog megyében a Karátsonyiak. Az országgyűlésen Szamosújvár és Erzsébetváros követei már régebb óta, de örmény származású képviselők a kiegyezés után egyre nagyobb számban más választókörzetekben (főleg Erdélyben, valamint a Bánátban) is elnyerték a választók bizalmát. Tisza István támogatói között jó néhány örmény volt. Például az 1892-ben megválasztott országgyűlésen, hol 10 fölé emelkedett az örmény származású képviselők száma, ezek között mindössze 3 ellenzéki akadt. A komolyabb karriert befutott örményekről álljon itt néhány rövid életrajz:

Gorove István (1819.VIII. 20. Pest -1881. V. 31. Bp.)

Apja, G. László író már tevékenyen részt vett a reformkori közéletben. István tanulmányai befejezése után 1842-43-ban nagyobb nyugat-európai körutakat tett, majd hazatért után Temes megyei birtokán gazdálkodott és részt vett a liberális ellenéki mozgalomban. 1846-ban Kossuth utódja lett a Védegylet igazgatói posztján. 1848-ban Torontál megye követeként részt vett a pesti országgyűlésen, majd együtt szövegezte meg a Függetlenségi Nyilatkozatot Kossuthnal és Szacsavayval. A szabadságharc leverése után Törökországba, majd Párizsba emigrált. Egy évtized múlva hazatért és 1861-ben már Pest egyik országgyűlési képviselője volt Deák-párti programmal. A kiegyezés után a gróf Andrássy Gyula vezette kormányban a földműves-, ipar- és kereskedelemügyi tárcát kapta meg (összehasonlításképpen: a zsidó származásúak közül elsőként 1910-ben (!) lett miniszter Hazai Samu). Három év múlva közmunka- és közlekedésügyi miniszterként dolgozott 1 évig. 1875 után haláláig a Szabadelvű Párt vezető alakja volt.

Gajzágó Salamon (szül: 1830. II. 2. Túrpásztó)

Szamosújváron, Szolnokon, Pesten majd Pozsonyban tanult. Széchenyi Istvánnál volt patvarista. A márciusi ifjak közül mint ünnepezt szónok tűnt ki, majd honvédként részt vett a

forradalomban és a szabadságharcban. A vesztes móri csatában fogságba esett, de 1849. októberében kiszabadult, majd megházasodott és Szolnok-Doboka megyében telepedett le. 1863-ban Szamosújvár képviselőjének választotta, de nem ment el a szász és román többségű gyűlésbe magyar képviselőtársaival egyetemben. Aztán 1865-ben már a kolozsvári, majd a pesti országgyűléseken képviselte Szamosújvárt. 1866-ban ő lett a képviselőház egyik alelnöke, 1867-től Belső-Szolnok megye főbírája is. Az 1870-ben megszervezett Állami Számvevőszék első elnöke volt 1892-ig. A következő évben főrendházi taggá nevezte ki a király.

Szilágyi Dezső (1840. IV. 1. Nagyvárad -1901. VII. 31. Bp.)

Édesanyja, Lukács Anna volt örmény, s ezen az ágon unokatestvére volt Lukács Györgynek, aki békési főispán, majd 1865-ben vallás- és közoktatási miniszter volt. Szilágyi Dezső hazai és külföldi tanulmányai után ügyvéd, majd 1867-től elnöki titkár az Igazságügyi Minisztériumban. A budapesti egyetem jogi karán 1874-89 között tanított. Már ezen évek alatt Deák-párti, majd szabadelvű párti képviselő. 1877-ben a vámkérdés miatt kilépett a Szabadelvű Pártból és az egyesült ellenzék egyik vezéralakja lett. Azonban 1886-ban onnan is kivált és 1889-től ismét a Szabadelvű Párt tagjaként igazságügyminiszter volt 1889. IV. 9. és 1895. I. 15. között. Minisztersége alatt sikerült nagy nehezen a király és a klérus ellenére megszavaztatnia a vallásügyi törvényeket, valamint az ő ideje alatt készítették el a büntető perrendtartást, melyet utódja alatt fogadtak el. Ezután 1895-98 között a képviselőház elnöki tisztét töltötte be.

Lukács Béla (1847.IV.27. Zalatna -1901. I. 7. Bp.)

Apja L. Simon gazdag bányatulajdonos és földbirtokos volt. Szüleit és 5 testvérét a románok Zalatna más magyar lakóival, mintegy 700 emberrel együtt legyilkolták 1848 őszén. Lukács Béla a budapesti jogi tanulmányainak elvégzése után néhány évig az Állami Számvevőszéknél dolgozott, majd a pénzügyminisztérium szolgálatába lépett. Ez idő tájt a "Hazánk" majd a "Hon" című lapok munkatársa. Az 1872. évi országgyűlési választásokon Szamosújvár őt választotta egyik követül. Később, amikor eltörölték a hajdani szabad királyi város 2 követ küldését biztosító jogát, Gyulafehérvár majd Marosvásárhely képviselője lett. Pénzügyi tanulmányai jelentek meg, több budapesti pénzintézetben igazgatósági tag volt. 1886-tól az újjászervezett Magyar Államvasutak első elnök vezérigazgatója volt. 1887-től a közmunka- és közlekedésügyi, 1889-től a kereskedelemügyi minisztérium államtitkára lett. A Szapáry- és a Wekerle kormányokban 1892. I. 16. és 1895. I. 15. között kereskedelemügyi miniszter volt. A Szabadelvű Párt 1899. V. 16-án egyik alelnökévé választotta. Az 1900. évi párizsi világkiállítás magyar osztályának kormánybiztosaként tett szolgálatot hazájának. A túlfeszített munka azonban meggyengítette idegeit, ráadásul sikkasztással vádolták meg. Bár szanatóriumban kúrálta magát, nem jött helyre, s a Ferenc József hídról a Dunába ugorva öngyilkos lett.

bárá Dániel Ernő (1843. V. 3. Elemér -1923. VII. 28. Balatonfüred)

Torontálmegyei jómódú birtokos család sarja (egyébként az örmény származású Kiss Ernő tábornok unokaöccse). A gimnáziumot Temesváron, a jogi egyetemet Budapesten végezte. Ezután hazatérve, a megyében aljegyző, szolgabíró majd törvényszéki ülnök lett. 1870-ben Deák-párti programmal a bega-szentgyörgyi kerületben országgyűlési képviselővé választották. Később a Szabadelvű Párt színeiben Nagybecskereket és a pancsovai kerületet képviselte. Pártjának pénzügyi és gazdasági szakértője volt, délvidéki ármentesítési és vasúti ügyekkel foglalkozott. 1895. I. 15-től 1899. II. 26-ig a Bánffy kormány kereskedelmi minisztere volt; munkássága alatt fejezték be a Vaskapu szabályozását. Jelentős szerepe volt a milleneumi ünnepségek szervezésében, amiért báróságot és főrendházi tagságot nyert. Ezután a Budapesten megalakuló Magyarországi Örmény Egyesület és az Örmény-Magyar Kereskedelmi Rt. elnöke lett.

Lukács László (1850. XI. 24. Zalatna -1932. II. 23. Bp.)

Apja, L. Dávid bányatulajdonos volt. A középiskoláit és a jogi egyetemet Kolozsváron végezte. 1874-76 között a győri jogakadémián volt tanár, majd apja halála után átveszi a családi bányát, s a helyi megyei politikai életből vette ki a részét. A magyarigeni választópolgárok 1878-ban juttatták be a parlamentbe, szabadelvű párti programmal. 1880-ban elvette Lukács György nővérét, Jolánt. Egy gyermeke született tőle, azután elváltak. Az országgyűlésben ritkán szólalt fel, de a zárszámadási bizottságban komoly munkát végzett. 1887-ben Wekerle államtitkárrá való előlépésével átvette annak korábbi helyét a pénzügyminisztériumban. Egy év múlva már miniszteri tanácsos, 1893-tól Wekerle minisztersége alatt államtitkár, majd 1895. I. 15-től 1905. VI. 18-ig pénzügyminiszter volt. A koalíció idején visszavonult a politikai élettől, de 1910-ben 3 hónapig ismét pénzügyminiszter, és karrierjének csúcspontján 1912. IV. 22-től 1913. VI. 10-ig miniszterelnök és belügyminiszter, 1913. I. 13-ig a király személye körüli miniszter is volt. Désy Zoltán függetlenségi képviselő megvádolta avval, hogy állami ügyletek biztosítása fejében 4 millió koronát kapott a Magyar Banktól, amit aztán az 1910-es választások céljaira fordított. Ezért a miniszterelnöki székből távozni kényszerült Lukács, de pártjának vezető egyénisége maradt. Az első világháború után szeretnék volna ismét pénzügyminiszternek felkérni, de visszautasította. Azonban 1921 és 1924 között Wekerle, Popovics és Teleszky mellett tagja a Pénzügyi Tanácsnak. Horthy Miklós 1927-ben felsőházi taggá nevezte ki.

Megemlítjük továbbá, hogy 1895. I. 15-től a Bánffy kormányban egy időben két örmény származású minisztert is találunk, báró Dániel Ernő kereskedelmi miniszter, Lukács László pedig pénzügyminiszter volt.

Az említett személyeken kívül felsorolhatjuk még a korszakbeli örmény származású főispánokat: Lukács Györgyöt (Békés és Hódmezővásárhely), Jakabffy Imrét (Krassó-Szörény), Dániel Lászlót (Nógrád). Az egyéb hivatalokat betöltő személyeket még felsorolni is lehetetlenség. Hogy mennyire létezhetett e korban „örmény lobby”, nem lehet tudni, de az biztos, hogy a karriert befutott örmény háttérű személyek nem szakították meg kapcsolatukat az örményekkel, visszajártak az örmény kolóniákba, írtak az Arméniában, s nem tagadták meg a származásukat. Ennek ellenére a kolóniákban maradtak szeretnék volna, ha a kapcsolat élénkebb marad. Szongott Kristóf vágyakozva ír erről: „ha a beodrai Karátsonyi grófok, a szamosújvár-németi báró Dánielek, a Gorovék, Gyertyánffyak, Lukácsok, Kabdebók, Kissek, Jakabffyak, Kövérek, Czáránok és a többiek ismét visszatérnének (.....) talán az ősök visszaváltott lakásaiba, talán általuk újonnan emelt palotákba legalább nyaranta, (...) akkor majd Isten segítségével csak néhány év múlva is bátran össze lehet hasonlítani virágzó városunkat a vármegye székhelyének emelkedésével...”

A legtöbb örmény család anyagilag megengedhette magának, hogy taníttassák gyermekeiket. Általában sok gyermekük volt és csak egy örökölhette az apa egzisztenciáját (gyógyszertár, egyéb üzlet, a többieket értelmiségi pályára küldték). Így lettek sokan orvosok, ügyvédek, köz- és magántisztviselők. A híres művészek, írók között is találunk örményeket, álljon itt pár név csak a megemlítés szintjén: Hollósy Simon, Hollósy Kornélia, Csiky Gergely, Petelei István, Bányai Elemér, Tutsek Anna. A kolozsvári és a budapesti egyetem tanárai között is rendszeresen találunk örményeket, sőt a fővárosban Patrubány Lukács vezetésével az egyetemen megindult az örmény nyelv és irodalom tanítása is. Gyertyánffy Istvánban a magyar tanárképzés úttörőjét tisztelhetjük.

A két jelentősebb örmény kolónia: Szamosújvár és Erzsébetváros a tárgyalt korszakban szerzett állami főgimnáziumot, amelyben az „úri” pályákra készítették fel az ifjúságot. Szamosújvár városa például 1892-ben tett 200 ezer forintos alapítványt a helyi főgimnázium létesítésére, mely többek között „olyan középiskola, ahol a görög, katolikus ifjúság is hazafias magyar nevelésben részesülhet. E pénz egyik előteremtője a szintén örmény Gopcsa

Joachim volt, ki egyben az EMKE helyi fiókegyesületének a szervezését is végezte. A következő évben már 500 ezer forintba növekedett az összegyűjtött összeg, amelyet a milleneum apropóján ajánlották fel. Az 1899-ben felavatott erzsébetvárosi főgimnáziumot szintén a maga erejéből fizette a város. Akik itt tanultak és jórészt később egyetemet is végeztek, nem kaphattak megfelelő állást a városokban, így elkerültek más helyekre, ezzel is hozzájárulva az örmények szétszóródottságához.

Tóth K. József

November, november...

Aki legalább húsz éves elmúlt, emlékezhet a NOSZF kötelező ünnepére. (Ifjabbak kedvéért: Nagy Októberi Szocialista Forradalom.) Gyermekkorom óta izgatott, miféle októberi forradalom az, amely novemberben történt. Persze, az úgynevezett „régis stílusú” naptárban az egész buli október 25-én történt, miközben a mi gregorián világunk már november 7-ét írt... mégis, az, hogy **November** 7-én kell a Nagy **Októbert** ünnepelni ez valahogyan jelzésértékű volt a számomra; ezt mondjuk, az meg a valóság. Tehát: november...

November 26-án meghívás szerint elballagtam a Deák Ferenc utcába, bemutatkozó összejövetelre. Kezdetben furcsálltam, hogy mások miért kifogásolják az „ültetést”, amely a stadion-botrányok hangulatát idézte: az egyik lelátón az Arménia Népe, a másikon az Erdélyi Örmény Gyökerek, harmadikon a függetlenek (háttal!), elkülönített lelátón pedig a MÖSZ, a maximálisan királyi leszármazottal. „Nem kell minden szalmaszálon fennakadni” - csitítottam önmagamot. És hallgattam. Jól tettem, mert volt mit.

Az Országos Örmény Önkormányzat elnöke hatalmasan oktatott. Először általános dorgálást hallhattunk a la „vállfélben lévő házastársak”: én veled mindig jól, te velem soha... Ezután jött a desszert. Az elnök „csípőből tüzelve” különféle piszkokkal vádolta meg a jelenlévő I.S.-t, aki tiltakozott, hogy a vád valótlan. Gyönyörű volt az elnöki válasz:

- Bizonyítsa be, hogy valótlan!

Nem, nem tetszettek rosszul olvasni! Nyilvánosan megvádolunk valakit, minden bizonyíték nélkül, majd közöljük, hogy ártatlanságának bizonyítása az ő dolga. Demokráciában nem a vádat kell bizonyítani...? Eddig így tudtam, de aztán naivságomban eszembe jutottak a régi, szép NOSZF-hangulatok. A következő desszert az volt, amikor I.S. megkérdezte, miért nincs 1998-ra még novemberben sem elfogadott költségvetése az Országos Önkormányzatnak? A magasról ledörgő válasz:

- Mi köze hozzá? Nem az Országos Önkormányzat tagja, kizártuk!

Képviselőt ugyan kizárni nem lehet, de kicsire nem nézünk... Csakhogy nekem, a Magyar Köztársaság egyszerű adófizető választópolgárának, mégha semmilyen nemzetiséghez, annak önkormányzatához sem tartozom, törvényadta jogom megtudni, ki mire fordította az én pénzem.

Ekkor már szinte nekiláttam egy kis Internacionálé eléneklésének, annyira otthonos volt a hangulat. De hátra volt még egy „slusszpoén”. Sz.G. országos önkormányzati tag kijelentette, hogy az utóbbi években egyre átláthatatlanabb volt számára az Országos Önkormányzat gazdálkodása. De az Auróra ágyú erre nem kezdtek dörögni, senki sem reagált az érintettek közül. Népünk vezére bölcsen elsiklott a kijelentésen, famulusaival együtt még bedugult fülét sem vakargatta.

Így aztán lelkesen a NOSZF hangulatát idéző vörös szalagból készült masnival eljöttem. Jól megismerkedtünk.

Csak azt nem értem, hogy miért 26-án, és miért nem 7-én? Stílusosabb lett volna.

Dávid Csaba

Pályázati felhívás

A II. ker. Örmény Kisebbségi Önkormányzat az 1848-49-es szabadságharc 150. éves évfordulója alkalmából pályázatot hirdet az 1848-49-es szabadságharc örmény származású hősei, résztvevői emlékhelyeinek felkutatása tárgyában. Magyarországi és erdélyi pályázók jelentkezését várjuk. Előnyben részesítjük a II. kerületi emlékhelyek felkutatásáról szóló pályamunkákat. A pályázat benyújtási határideje 1999. március 15., név és lakcím megjelöléssel a II. ker. ÖKÖ címén, elbírálási határideje 1999. április 15. A pályázat nyilvános eredményhirdetésekor az első helyezett 30.000 Ft, a második helyezett 20.000 Ft, a harmadik helyezett 10.000 Ft díjazásban részesül.
Érdeklődés: Bp. II. ker. Örmény Kisebbségi Önk. 1024 Bp. Mechwart liget 1.

Szerkesztőségi felhívás

Mint láthatják olvasóink, elkezdjük sorozatunkat örmény közösségünk nevezetesebb, érdekesebb személyeiről. (A sorozat apropóját Tóth K Józsefnek, az 1998. október 1-én tartott előadása szolgálta.). Szükségét érezzük, hogy a parlamenti képviselőkön túl más, örmény származású, örmény gyökerekkel rendelkező közhivatalnokokat, tudósokat, művészeket, tanárokat, mérnököket, stb. is be tudnánk mutatni. Terveink szerint ezt a sorozatot az olvasók írják, akik beküldik a családjukban élt „nagy öregek” történeteit, bemutatkozásait. Kiadványunkban mi csak teret kívánunk biztosítani e tájékoztatóknak. Várjuk közléseiket, írásait.

Hírek, információk

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület folytatja az adományok gyűjtését az erdélyi magyarörmény közösségek részére.
Pénzbeli adományokat az egyesület bankszámlájára is be lehet fizetni. Bankszámlaszám: Budapest Bank Rt. Hilton fiók: 10100723-72594972-00000007

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület
Székhelye: 1015 Budapest Donáti utca 7/a.
Postacíme: 1251 Budapest Pf. 70. Telefon: 201-1011, fax/tel: 201-2401.
Elnök: dr. Issekutz Sarolta, fogadóidő minden szerdán 16-18 óra között.

Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület időszaki kiadványa

Főszerkesztő: dr. Issekutz Sarolta
Munkatársak: dr. Borszéki Béla, Dávid Csaba, Fancsali János, rétháti Kövér Ilona
Szerkesztőség: 1251 Budapest Pf. 70. Tel: (1) 201-1011 Fax: (1) 201-2401

A Fővárosi Örmény Klub 1998 évi programjai

1998. január 15.

A klub vendége: Ablonczy László, a Nemzeti Színház igazgatója.

A szerző bemutatja

NEHÉZ ÁLOM Sütő András 70 éve, valamint a Tamási Áron emlékére írott

A SZIVÁRVÁNY ALATT utak Erdélybe című könyveit

1998. február 19.

dr. Benedek Katalin: Két szentpétervári orosz-örmény képzőművésztől vetített képes előadás.

Kazatsay Irén művésztanár örmény dalokat énekel.

Irodalmi összeállítás az örmények életéből

1998. március

A kaukázusi szavárd magyarok rejtélye.

Előadó: dr. Magyar István Lénárd

A klub vendége: Lászlóffy Aladár költő és író Kolozsvárról.

Megemlékezés az 1848-as forradalom 150. évfordulója alkalmából.

1998. április 16.

A Torinói lepel örmény vonatkozásai. Előadó: Páter Fidél

A csikszépvízi Isaak - Száva család krónikájából. Előadó Dr. Száva Tibor.

Gál Emese - Kazatsay Irén művésztanár tanítványa virágénekeket, népdalfeldolgozásokat énekel

1998. május 21.

Megemlékezés Seprősi Czárán Gyuláról, (1847-1906) az erdélyi természetjárás apostoláról.

Előadó: dr. Szarka György

Körutazás Székelyföldön, Észak Erdélyben és Bukovinában. Látogatás őseink földjén.

Vetített képes előadás verssel, zenével.

Hacsaturján megemlékezés, halálának 20. évfordulóján.

A zeneszerzőt méltatta Fancsali János zenetörténész.

Hacsaturján műveket adtak elő a Vivaldi Művészeti Iskola zongora szakos tanítványai, valamint Terpai Nikolett (hegedű) és Fancsali János (zongora)

1998. június 18.

Kilikiai örmény királyság várai, hadi építésze, vetített képes előadás. Előadó: Major Balázs

Magyarörmények a sepsiszentgyörgyi zenei életben. Előadó: Fancsali János

1998. július 16.

Az erdélyi örmény városok jogi státusának alakulása. Előadó: dr. Czárán István

Petrás Mária csángó énekes csángó népdalokat énekel

Gondolatok az örmény liturgiáról. Előadó: dr. Sasvári László

1998. szept. 17.

Megemlékezés Budapest főváros egyesítésének 125. évfordulójáról.

Előadók: rétháti Kövér Ilona és Dávid Csaba

Fancsali János: Viski János fiatalkori évei c. könyvének bemutatója

1998. október 15.

1956. október 23. Megemlékezés. Forgách Sándorné rétháti Kövér Ilona összeállítása.

Az örmények közéleti szerepe a dualizmus korában. Előadó: Tóth K. József

Kerekasztal beszélgetés az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület képviselőjével

1998. november 19.

Gondolatok az identitásról. Előadó dr. Semsey András pszichiáter
Névnapi megemlékezések (Erzsébet, Katalin, Jenő,...)
Beszámoló a kisebbségi választási eredményekről

1998. december 17.

A szeretet ünnepén
Ünnepi műsor: Közreműködött a Budaörsi Mindszenti J. Ált. iskola VI. osztálya

<><><>

Erdélyi Örmény Gyökerek *Füzetek* 1998. évi tartalomjegyzéke

II. évfolyam 1998/11. szám 1998. január

Naptár - január dr. Sasvári László: A szeretet ünnepén
Karácsony az erdélyi örményeknél dr. Sasvári László
A sziget titka I. rész fr. Lénárd világi ferences történész, teológus
Az erdélyi örmények rövid története jogi megközelítésből dr. Czárán István
Rákóczi Ferenc : Noé apánk ősi népe (vers)
Számadás: dr. Issekutz Sarolta
1997. évi mérleg

II. évfolyam 1998/12. szám 1998. február

Naptár - február - dr. Sasvári László
A sziget titka II. rész fr. Lénárd világi ferences történész, teológus
Hová tartoznak az örmény katolikusok? dr. Sasvári László
Kamerával az ősi romok között - dr. Benedek Katalin művészettörténész
Olvasói észrevételek - Guzsik Tamás
Emlékezés dr. Fugulyán Gergely szemész főorvosra - Dr. Fugulyán Katalin
B. Ötves Margit: Örmény klubest (vers)
Szemelvények elődeink életéből.
Ünnepi beszéd (1920 évi április 18-án alakuló közgyűlésen) - Tutsek József
Kedves Testvérünk (1923 május 14-én)
A Magyarországi Örmények Egyesülete által az egyházközség megszervezésére kiküldött bizottság tagjai
Tamási Áron és Sütő András szellemisége /I.S./

II. évfolyam 1998/13. szám 1998. március

Naptár - március - dr. Sasvári László
Idézetek Czetz János "Emlékirásaiból"
Szemelvények az 1848/49 esztendei Brassó környéki hadműveletek eseményeiből - Budai Merza Pál, Brassó
A sziget titka III. rész.- fr.Lénárd világi ferences történész, teológus
Két szentpétervári orosz-örmény képzőművészről I. rész - dr. Benedek Katalin művészettörténész

Az érem másik oldala - dr. Issekutz Sarolta
Beszámoló az 1998 február 19-i klubdélutánról
Négysorosok (vers)

II. évfolyam 1998/14. szám 1998. április

Naptár - április - dr. Sasvári László
1848-ra és 1915-re emlékeztek Szamosújváron
Szamosújvár 1848 - Sáska Jenő örmény katolikus plébános
Tájékoztatás a Fővárosi Örmény Kisebbségi Önkormányzat tevékenységéről és a Fővárosi Örmény Klub valamint az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek státuszáról - dr. Issekutz Sarolta
Az örmények egyéni és nemzeti jelleme - Írta: Nösan Besiktaslean, fordította: Péter Fogolyán Miklós Lukács
"A kisebbségek politikájának hazájuk gazdasági reformját kell támogatniuk" (beszélgetés VARUJAN PAMBUCCIAN-al a Romániai Örmények Egyesületének képviselőjével)
Részlet az ARMENIA magyarörmény időszaki szemle 1998/I; 21. számából.
Beszámoló az 1998 március 19-én tartott klubdélutánról
Lászlóffy Aladár: Nyugalom (vers)

II. évfolyam 1998/15. szám 1998.május

Naptár - május - dr. Sasvári László
A csíkszépvízi ISÁÁK-SZÁVA család krónikájából - Dr. Száva Tibor-Sándor
A sziget titka IV. rész - fr. Lénárd világi ferences történész, teológus
A kaukázusi szavárd magyarság rejtélye - Dr. Magyar István Lénárd
Két szentpétervári orosz-örmény képzőművészről II. rész - dr. Benedek Katalin
Beszámoló az 1998 április 16-án tartott klubdélutánról - rétháti Kövér Ilona
Az örmény fogoly imája (vers) - Sahaziz Szempad (1841-1927)

II. évfolyam 1998/16. szám 1998.június

Naptár-június - dr. Sasvári László
A bujdosó imája - Dr. Száva Tibor-Sándor
Wass Albert: Idegen tavaszban (vers)
Örmény párhuzamok - Fancsali János zenetörténész
A Torinói lepel örmény vonatkozásai - Péter Fidél kapucinus szerzetes
Beszámoló az 1998. május 21-én tartott klubdélutánról
Megkoszorúztuk Csetz János tábornok emléktábláját
Ópusztaszeri kirándulás /M/

II. évfolyam 1998/17. szám 1998. július

Naptár - július - dr. Sasvári László
Magyarörmények a sepsiszentgyörgyi zenei életben - Fancsali János zenetörténész
Zárszó (Vákár Tibor: Székelyföld építésszemmel című könyvének epilógusa)
Beszámoló az 1998. június 18-án tartott klubdélutánról - Ilona
Khacsadur velencei örmény lelkész erdélyi küldetése - dr. Sasvári László
Lászlóffy Aladár: Ex cathedra (vers)
A szamosújvári székesegyház alapkövetételének 250. évfordulója - Nerses Der Nersessian, Segaste c. érseke a kelet-európai kat. örmények ordináriusa
Sáska Jenő plébánosnak a szamosújvári kulturális centrum megnyitóján elmondott beszéde

Beszámoló az 1998. június 27-én Szamosújváron tartott ünnepségről
Az Örmény Önkormányzati Hírlevél 1998 májusi számának margójára - dr. Issekutz Sarolta
Körutazás Székelyföldön, Észak-Erdélyben és Bukovinában. Látogatás őseink földjén II. rész

II. évfolyam 1998/18. szám 1998. augusztus

Naptár - augusztus - dr. Sasvári László
Bevezető (Elhangzott 1998. július 2-án, Karácsony Ernő festőművész tárlatának megnyitóján
Budapesten a Románia Kulturális Központban) - dr. Benedek Katalin
Erdélyben jártunk - Dr. Sasi Nagy Istvánné sz. Betegh Klarissza
Czetz János (gazdag) életének eseményei I. rész - Dr. Sasi Nagy Istvánné sz. Betegh
Klarissza Beszámoló az 1998. július 16-án tartott klubdélutánról
Az erdélyi örmény városok jogi státuszának alakulása I. rész - dr. Czárán István
Az örmény liturgia görög párhuzamai - dr. Sasvári László
Dávid József : Székelyföldön (vers)
Körutazás Székelyföldön, Észak-Erdélyben és Bukovinában. Látogatás őseink földjén II. rész
Választási felhívás

II. évfolyam 1998/19. szám 1998. szeptember

Naptár - szeptember - dr. Sasvári László
Czetz János (gazdag) életének eseményei II. rész - Dr. Sasi Nagy Istvánné sz. Betegh
Klarissza
Dávid József Úri koldus
Az erdélyi örmény városok jogi státuszának alakulása II. rész - dr. Czárán István
A sziget titka V. rész - fr. Lénárd világi ferences történész, teológus
Részletek a Magyarok Házában (Budapest V. Semmelweis utca 1-3. I. em. kerengője)
rendezett "Szemelvények az erdélyi magyarörmény múltból, családi archívumok alapján"
című kiállítás ismertetőjéből.
Szent István napján /M/
Könyvújdonság ! - dr. Issekutz Sarolta
Erzsébetvárosi nagyboldogasszony napi búcsú
Zenés misék
Választási felhívás

II. évfolyam 1998/20. szám 1998. október

Naptár - október - dr. Sasvári László
A sziget titka VI. rész - fr. Lénárd világi ferences történész, teológus
Budapest egyesítésének 125. évfordulója - rétháti Kövér Ilona
A kilikiai örmény királyság hadiépítészete I. rész. - Major Balázs
Beszámolók röviden
Választási felhívás! - dr. Issekutz Sarolta

II. évfolyam 1998/21. szám 1998. november

Naptár - november - dr. Sasvári László
Szomorújelentés – Sáska Jenő plébános

Az örmény kisebbségi választásokról (1998. okt. 18.)
Egy vértelen küzdelem eredményeinek számbavétele
Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület Etikai Kódexe
Mózes II. könyve (Károli Gáspár fordításában) 20.
A kilikiai örmény királyság hadiépítészete II. rész. - Major Balázs
Kissé megkésett tudósítás egy tanulságos körutazásról I. rész. - Vajda Iván
Az "ARARÁT" tanulságai - Fancsali János
Kedves Barátom - Ilona
Szerkesztőségi felhívás
Köszönet

II. évfolyam 1998/22. szám 1998. december

Naptár - december - dr. Sasvári László
A sziget titka VII. rész - fr. Lénárd világi ferences történész, teológus
Kissé megkésett tudósítás egy tanulságos körutazásról II. rész - Vajda Iván
Tisztelgés a Bolyaiaknál
Kedves Barátom - Ilona
Nyílt levél Avanesian Alex úrnak - Forgách Sándorné, rétháti Kövér Ilona
Dávid József : Gyökerek(vers)
Az örmények közéleti szerepe a dualizmus korában - Tóth K. József
November, november ... - Dávid Csaba
A II. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat pályázati felhívása
Szerkesztőségi felhívás